

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/214/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315200462
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8315200462.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobcu: 1/ K. Y., bytom R. XX, XXX XX P., 2/ H. Y., bytom V. XX, XXX XX P., 3/ J. Y., bytom XX R. M. P., X. C., G. V XSR, 4/ R. Z., bytom X X. K., F., Uk, V U 5/ V. Y., bytom C. F. XX, XXX XX H., 6/ Z. Y., bytom H. XX/X, XXX XX P. proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 124,- eur a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 12C/20/201553 zo dňa 08.04.2015, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. P r i z n á v a žalobcom 1.až 6.rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Právna predchodkyňa žalobcov (ďalej len „žalobkyňa“) sa podanou žalobou domáhala voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 124,- eur a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve o úvere uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným č. XXXXXXXXXX, v bode 10 v tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, ako aj náhrady trov konania.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Súd u r č u j e , že na konanie v tejto veci je miestne príslušný Okresný súd Humenné.

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi sumu 124,00 eur a trovy konania vo výške 341,00 eur na účet zástupcu žalobkyne to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluve uzavretej medzi účastníkmi konania dňa 25.5.2012 číslo zmluvy XXXXXXXXXX, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach v bode 10 o tej časti

poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.“

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 80 písm. c), § 84, § 87 písm. f), § 105 ods. 1, § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, 5, § 39 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, § 2 písm. a), § 4 ods. 2 písm. j), ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1966 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

4. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že medzi sporovými stranami bol založený záväzkový vzťah, a to zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.05.2012, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 200,- eur, ktorý mala splatiť v 6 splátkach spolu vo výške 324,- eur. Žalobkyňa poskytnutý úver splatila. Zmluvu o úvere súd považoval za spotrebiteľskú v súlade s ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zároveň i za spotrebiteľský úver.

5. Poplatok za poskytnutie úveru predstavuje za obdobie 6 mesiacov 124% ročne, preto je spotrebiteľský úver potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Úžerný poplatok vo výške 124% ročne považoval súd za dôvod absolútnej neplatnosti, a to pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V súlade s judikatúrou a zákonom, sa za odplatu úveru považujú nielen dohodnuté úroky ako odmena, ale aj akákoľvek platba zo strany spotrebiteľa žalovanému, bez ohľadu, či ju tento v zmluve alebo podmienkach označí, napr. ako poplatok, náklady za vypracovanie, na administratívnu a podobne.

6. Zmluvná podmienka v bode 10 Všeobecných zmluvných podmienok, a to tej časti, ktorá sa týka poplatku, ktorému zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie, uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je absolútne neplatná aj z dôvodu neprijateľnosti, nakoľko spočíva v neprimerane vysokej výške poplatku a spôsobuje tak značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

7. Vzhľadom k tomu, že súd mal preukázané, že na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške poplatku za poskytnutý úver, t.j. v sume 124,- eur, uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňi sumu 124,00 eur.

8. Pri vznesenej námietke premlčania vychádzal súd z objektívnej desaťročnej premlčacej doby, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného považoval za úmyselné. Žalovaný má v predmete činnosti ako nebankový subjekt dlhodobo poskytovať úverov a jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Ak žalovaný použil neprijateľnú zmluvnú podmienku a obchádzal zákon o spotrebiteľských úveroch neúvedením ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o úvere odvolávajúc sa na ustanovenie § 1 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch, toto jeho konanie sa nedá hodnotiť inak ako úmyselné konanie, zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Z výpovede žalobkyne zároveň vyplýva, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela z médií. Oslovila právneho zástupcu, čoho dôkazom je plnomocenstvo na zastupovanie žalobkyne v tomto konaní z roku 2014, a teda žaloba bola podaná i v rámci dvojročnej subjektívnej doby.

9. Na základe uvedeného súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 86,30 eur titulom bezdôvodného obohatenia. Zmluvné dojednanie o poplatku a odplatu za úver považoval za absolútne neplatné, pretože ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods.1, 5 Občianskeho zákonníka ako aj pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka, zároveň vo výroku určil neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky.

10. O trovách konania rozhodol súd v zmysle ust. § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Žalobkyňa mala v konaní plný úspech, preto má právo na náhradu účelne vynaložených trov konania. Trovy konania žalobkyne pozostávajú z trov právneho zastúpenia vypočítaných podľa Vyhlášky č. 655/2004 Z.z., a to: 2 úkony po 67,40 eur (prevzatie veci, podanie žaloby), 1 úkon vo výške 70,07 eur t.j. za účasť na pojednávaní dňa 08.04.2015. Právnomu zástupcovi žalobkyne súd priznal režijný paušál 2x po 8,04 eur a 1x vo výške 8,39 eur, ako aj náhradu cestovných

výdavkov vlastným autom zo Svidníka do Humenného a späť zo dňa 8.4.2015 v celkovej výške 54,83 eur. Celkovo tak trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 341,- eur.

Obsah odvolania žalovanej

11. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný. Namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia, spotrebiteľskú povahu predmetného sporu, záver súdu o neprimeranosti odplaty za poskytnutie úveru, ako aj výrok o trovách konania, ktorý považuje za predčasný. Žalovaný právny status žalobcu ako spotrebiteľa razantne popiera, pretože sa zmluvné strany dohodli, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Slovenské právo poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Dôkazné bremeno preukázania neprimeranosti dojednania odplaty znáša žalobca. Navrhol napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že žaloba sa v celom rozsahu zamietne, prípadne zrušíť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. Žalobkyňa v rámci vyjadrenia k odvolaniu uviedla, že rozhodnutie považuje za dostatočne presvedčivé. Úver jej bol poskytnutý ako fyzickej osobe na invalidnom dôchodku, preto jej nie je zrejmé, z akého dôvodu žalovaný namietá spotrebiteľskú povahu zmluvy, keďže vystupoval v postavení dodávateľa, právnickej osoby. Poplatok, ktorý súd určil za neprijateľnú zmluvnú podmienku, predstavuje vedľajší predmet zmluvy. Za jeho zapletenie žalovaný neposkytol reálne protiplnenie, preto je neprijateľný, zároveň jeho výška je bez vysvetlenia odvodzovaná od výšky poskytnutého úveru. navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny, zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania, výšku ktorých špecifikovala.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

14. Úvodom odvolací súd poznamenáva, že podaním zo dňa 02.05.2016 bolo odvolaciemu súdu postúpené oznámenie o úmrtí žalobkyne, spolu s úmrtným listom. V dôsledku uvedenej skutočnosti odvolací súd uznesením zo dňa 30.05.2017 prerušil konanie do právoplatného skončenia dedičského konania po poručiťke Eve Veselej. Pravidelným dopytovaním stavu dedičského konania bolo zistené, že termín jeho predpokladaného skončenia doposiaľ nie je známy, preto odvolací súd uzneseniami zo dňa 29.11.2018 a 29.01.2019 rozhodol, že v konaní pokračuje s dedičmi poručiťky Evy Veselej tak, ako sú uvedení v záhlaví tohto rozsudku.

15. Vo vzťahu k veci samej, v zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že právny vzťah medzi stranami sporu, založený predmetnou zmluvou o úvere, je vzťahom spotrebiteľským. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovanej (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje umožňujúce identifikovať žalovanú ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec uvedené nie sú. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní. Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, pričom spotrebiteľ úver prijíma na spotrebu. Tento vzťah je typickým občianskoprávnym vzťahom. V súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa je potrebné na uvedený vzťah aplikovať právnu úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo.

16. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravoval v čase uzatvorenia zmluvy o úvere Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 1.4.2015 doplnila ust. § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.5.2015 vo veci 8MCdo/13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora namietajúceho, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného nie Občianskeho zákonníka.

18. Z dôvodov vyššie uvedených považoval odvolací súd dojednania zmluvných strán o tom, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom za neplatné. V dôsledku toho bola odvolacia námietka žalovaného, ktorou spochybňoval spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere, nedôvodná.

19. V zmysle zmluvy sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť poplatok v celkovej výške 124,- Eur. Predmetný poplatok je z jednej tretiny tvorený úrokom a z dvoch tretín administratívnym poplatkom. Odvolací súd zdôrazňuje tú skutočnosť, že odplata, úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov. Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. V predmetnom prípade odplata za úver predstavuje v skutočnosti 124% ročne. Táto okolnosť spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške odplaty ako neprijateľnú a absolútne neplatnú.

20. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“

21. Žiadny všeobecne záväzný predpis nijako neobmedzil súdy, aby korigovali neprimerane vysoké úroky, ktoré sú síce zložkou pre výpočet RPMN, no nie sú vyňaté z posudzovania dodržania imperatívu dobrých mravov zo strany súdu. Sadzba odplaty 124% ročne je úplne drastická a nemá žiadne opodstatnenie v demokratickej spoločnosti. Súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (5Cdo 26/2011 (48%), 1MCdo 1/09 (60%), Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s

dobrymi mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1. 4. 1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26% vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

22. V zmysle vyššie uvedeného, súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 124,- eur, ako plnenie prijaté žalovaným z absolútne neplatného právneho úkonu v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

23. Zmluvná podmienka, uvedená v bode 10 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, bola viackrát všeobecnými súdmi Slovenskej republiky právoplatne vyhlásená za neprijateľnú, preto odvolací súd nevidí dôvod na opakované vysvetlenie dôvodov vyhlásenia jej neprijateľnosti a odkazuje na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C 109/2016, sp. zn. 12C 489/20156, sp. zn. 16Csp 35/2016, sp. zn. 7C 232/2015, sp. zn. 10C 426/2015, sp. zn. 29Csp 35/2016, rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4C 31/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co 56/2016, sp. zn. 19Co 89/2017, sp. zn. 2Co 31/2017, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 13Co 10/2016, sp. zn. 13Co 48/2016.

24. Z obsahu podaného odvolania je zrejmé, že žalovaný odvolaním napáda rozsudok v celom rozsahu. K výroku o určení miestnej príslušnosti Okresného súdu Humenné na konanie vo veci však žalovaný žiadnym spôsobom neargumentoval, v dôsledku čoho je odvolanie v tomto rozsahu nedôvodné.

25. Odvolací súd sa zároveň nestotožnil s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie totižto dostatočne v odôvodnení vysvetlil neplatnosť dojednania odplaty za poskytnutie úveru, ako aj dôvod vyhlásenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú. Je ale potrebné poznamenať, že pod porušenie práva na spravodlivý proces nemožno subsumovať stav, keď súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Uplatnená odvolacia námietka preto nebola dôvodná.

26. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí úspešným žalobcom 1. až 6. rade v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).